HE 119/2024 vp

Anna Virolainen-Hynnä

Toiminnanjohtaja, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry

Eteläranta 10, 00131 Helsinki, Finland +358 400 987 805 | anna.virolainen-hynna@biokierto.fi

SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

Miten hallitaan kokonaiskustannuksia ja -päästökehitystä?

SBB pitää välttämättömänä tarkastella tieliikenteelle kohdistuvia ohjauskeinoja ja niiden kokonaisvaikutuksia kokonaisuutena. Tätä tietoa tulee hyödyntää, kun vahvistetaan kansallisen tieliikenteen päästövähennystoimet 2024-2030 ja päätetään päästökaupan hyvityksistä kuten ammattidieselistä. Ainoastaan kokonaistarkastelun avulla voidaan varmistaa tarvittavat päästövähennykset ja järkevät kokonaiskustannukset.

Perustelut:

- Perustelumuistion (HE 119/2024 vp, sivu 36) mukaan jakelijoiden päästökaupan kustannusvaikutukset on arvioitu vuodelle 2030 nykyisen jakeluvelvoitetason mukaisesti (34% vuodesta 2030 alkaen). Jos jakeluvelvoitetasot muuttuvat myös vuosina 2028-2030, niin jakelijoiden päästökauppakustannukset todennäköisesti nousevat suhteessa aiemmin tehtyyn arvioon. Vuosien 2025-2027 jakeluvelvoitteen alentaminen lisää fossiilisten polttoaineidenkäyttöä Suomessa, mikä luultavasti kasvattaa myös arvioituja päästökauppakustannuksia vuosina 2028-2030.
- Kansallinen jakeluvelvoite on tärkeä ohjauskeino vähentää fossiilisia polttoaineita, mutta hallituksen tuore esitys johtaa sen vaikuttavuuden heikkenemiseen vähintäänkin vuosina 20225-2027, mutta vaikutukset ovat luultavasti tätä pidempikestoisia. Jakeluvelvoitteen muutosesitys alentaa jakeluvelvoitteen kustannuksia vuosina 2025-2027, mutta on epäselvää, mitkä ovat jakeluvelvoitteen hintavaikutus ja kustannukset vuosien 2027-2028 välillä ja tämän jälkeen, kun jakeluvelvoitetasojen muutos on hallituksen esityksen mukaan 22,5 % (2027) → 31 % (2028)?
- Vaikutusten arviointeihin (HE 119/2024) tarvitaan edelleen tarkempia lukuja erityisesti hyvityksistä päättämisen tueksi. Nyt lakiesityksen vaikutusten arvioinnissa ei edelleenkään ole huomioitu Orpon hallituksen hallitusohjelman linjaamia muutoksia polttoaineverotukseen tai jakeluvelvoitteeseen (kts. 4.2.2.2 Vaikutukset käyttövoimakustannuksiin tieliikenteessä sivu 36). Lisäksi on huomattava, että kestävien biopolttoaineiden ja biokaasun maailmanmarkkinahinnat ovat olleet laskusuunnassa viime vuosina, mitä ei ole otettu huomioon jakelijoiden päästökaupan vaikutusten arvioinneissa. Esimerkiksi uusiutuvan dieselin hinta nousi paikoittain vuonna 2022 noin 2640 euroon per tonni, kun vuoden 2021 keskihinta oli noin 1860 euroa per tonni. Vuonna 2023 uusiutuvan dieselin SPOT-markkinahinta laski loppuvuodesta jopa alle 1800 euroon per tonni. Vuonna 2024 kesän aikana markkinahinta ollut noin 1400 euroa per tonni (kts. HE 121/2024 vp; 3.1.2 Polttoaineiden hinnankehitys).

SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

Säännelty yhteisö ja soveltamisala (3 §, 4 § ja 5 §)

- **Pidämme tärkeänä, että maataloussektorille kohdistuvat kokonaiskustannukset (ETS2 ja jakeluvelvoite) tunnistetaan ja niiden osalta päätetään riittävät kustannustennousukompensaatiot.**

- **Kannatamme esitystä, että 100 % biokaasua ja biopolttoaineita jakelevat jakelijat on poistettu soveltamisalasta (kts. 4 §). Pidämme kutienkin tärkeänä varmistaa, ettei soveltamisalasta poisjääminen johda siihen, ettei esimerkiksi kaasunjakeluinfratukemiseen voida osoittaa päästökauppatuloja.**

- **Lakimuutosesityksen 5 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi säännellyn yhteisön velvoitteiden siirtämisestä. SBB pitää esitystä hyvänä. Pidämme tärkeänä, että sopimusjärjestelyt kirjataan selkeästi perustelumuistioon, jotta toimeenpanon yhteydessä velvoitteita ei laajenneta.**

Perustelut:

- Nollapäästöisten polttoaineiden jättäminen pois lain soveltamisalasta on myönteistä suhteessa lausuntoluonnoksella olleeseen versioon. Esitys on linjassa yleisen päästökaupan kanssa. Näin voidaan välttyä tarpeettomilta toiminnanharjoittajien ja Energiaviraston hallinnollisilta kustannuksilta ilman todellisia lisähyötyjä.

- Polttoaine, joka on todettu RED-direktiivin mukaisesti kestäväksi, on päästökauppadirektiivin mukaisesti päästökertoimeltaan nolla. Käytännössä kaikki jaeltava biokaasu on nollapäästöistä.

SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

Hyvitykset ja päästökauppatulojen käyttäminen

SBB pitää tärkeänä, että päästökaupan vaikutusten hyvitystä ja päästökauppatulojen jakamista työstetään läpinäkyvästi sekä avoimesti yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Eri ministeriöiden tekemiä toimenpiteitä tulee koordinoida tehokkaasti, jotta kokonaisuus on toimiva ja kustannustehokas. SBB osallistuu mielellään hyvitysten jakamisen jatkovalmisteluun. SBB pitää tärkeänä, että maa-, metsä- ja kalatalouteen kohdistuvien hyvitykset, kuten muille sektoreille kohdistettavat hyvitykset/päästökauppatulojen jakaminen, edistäisivät taakanjakosektorin ilmastotoimia ja tukisivat Suomen huoltovarmuutta.

Perustelut:

- Lakiesityksessä tärkeitä asioita ovat päästökauppakustannusten korvaaminen ja päästökauppatulojen hyödyntäminen. Haluamme huomauttaa, ettei lakiesityksessä oteta tarkemmin kantaa päästökauppakustannusten kompensoimiseen ja päästökauppatulojen jakamiseen, vaan nämä päätökset tehdään muualla. Huutokauppatulojen käytön osalta esityksessä on ainoastaan yleinen kirjaus huutokauppatulojen käytöstä (20 § Huutokauppatulojen käyttö) ja tarkemmin asiasta päätetään toisaalla, mm. myöhemmin laadittavassa kansallisessa suunnitelmassa sekä käytännössä valtion talous- ja lisätalousarviokäsittelyiden yhteydessä. Kustannusten kompensaatiosta ei ole pykälätasolla merkintää, vaan asiaa sivutaan lakiesityksen vaikutusten arvioinneissa.

SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY